

Охорона праці під час воєнного стану та активних бойових дій на території України

Тетяна Крохмаль,

Дніпропетровський НДІСЕ, м. Дніпро, Україна, e-mail: dniprondise@ukr.net

Розглянуто проблематику охорони праці на виробництві під час дії воєнного стану на території України. Проаналізовано зміни в законодавстві України стосовно військових реалій сьогодення.

Ключові слова: військова агресія, війна, охорона праці, законодавство, травми, працівники.

Labor protection during martial law and active hostilities in the territory of Ukraine

Tetyana Krohmal

The problematics of occupational health and safety during martial law in the territory of Ukraine has been studied. Changes outlined in Ukrainian legislation concerning today's military realities have been analyzed.

Keywords: military aggression, war, occupational safety, legislation, injuries, workers.

Із 2014 року Україна переживає військову агресію з боку російської федерації у східній частині країни, яка глибоко вплинула на ринок праці та права працівників. Війна здійснює вплив і на працівників різних галузей, включаючи гірничодобувну, сільське господарство, будівництво та інші сфери виробництва. Незважаючи на військові дії, що тривають, український уряд ужив заходів для захисту прав працівників і забезпечення їх безпеки під час війни.

Законодавство про охорону праці в Україні регулюється Кодексом законів про працю України [1] та Законом України «Про охорону праці» [2]. Ці законодавчі акти спрямовані на захист прав працівників і їх безпеку на робочому місці. Під час війни уряд видав додаткові правила та здійснив зміни у законодавстві щодо захисту працівників у районах, які постраждали від військових дій.

У 2022 році ситуація в країні докорінно змінилася внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації на нашу територію. Військові дії розширились, почався наступ на значну частину нашої країни. Ракетні обстріли з боку Росії наразі носять систематичний характер на всій території нашої держави, що значно ускладнює не тільки діяльність підприємств, але й життя загалом.

Однією з головних проблем у постраждалих від війни районах є ризик отримання травм або смерті внаслідок обстрілів та інших форм насильства. Щоб розв'язати цю проблему, уряд розробив систему захисних заходів, зокрема створення безпечних зон і забезпечення захисним спорядженням і обладнанням працівників професій із підвищеним ризиком. Роботодавці повинні переконатися, що їхні працівники усвідомлюють ризики та вживають необхідних заходів.

Також Постановою Кабінету Міністрів від 20.01.2023 р. № 59 було внесено зміни до Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві [3], що на цьому етапі є важливим підґрунтям для впорядкованого та якісного збору інформації щодо розслідування нещасних випадків, які спричинені війною в Україні.

Крім фізичної безпеки, працівники в районах, що постраждали від війни, стикаються з іншими проблемами, такими як безпека роботи та невивплата зарплати. Багато підприємств закрили або скоротили свою діяльність через війну, залишивши працівників без роботи або без виплати зарплати. Щоб вирішити ці проблеми, уряд створив спеціальні програми підтримки працівників, включаючи фінансову допомогу та програми професійного навчання.

Ще одна проблема для працівників під час війни — доступність медичної допомоги. Війна значно навантажила систему охорони здоров'я в Україні, ускладнюючи отримання медичної допомоги працівникам у разі виробничих травм або захворювань. Уряд ужив заходів для покращення доступу до медичної допомоги для працівників, зокрема мобільні медичні пункти й надання безкоштовної медичної допомоги постраждалим під час конфлікту.

Незважаючи на ці заходи, охорона праці в Україні під час війни залишається проблемою. Військова агресія створила нестабільне та невизначене середовище для працівників, що ускладнює для них реалізацію своїх прав і доступ до засобів правового захисту від порушень на робочому місці. Війна, що триває, також перешкоджає економічному розвитку, призводячи до втрати робочих місць і зменшення можливостей для працівників.

Підсумовуючи, зазначимо, що охорона праці в Україні під час війни є складною проблемою, яка потребує постійної уваги та підтримки з боку держави та міжнародної спільноти. Незважаючи на те, що уряд ужив заходів для захисту прав працівників і забезпечення їхньої безпеки, треба зробити більше для розв'язання проблем, з якими стикаються працівники в районах, які постраждали від війни. Постійні зусилля щодо покращення доступу до охорони здоров'я, безпеки роботи та засобів правового захисту від порушень на робочому місці мають важливе значення для забезпечення захисту та підтримки працівників в Україні в цей важкий час.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс законів про працю України (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#> (дата звернення: 14.02.2023).
2. Закон України «Про охорону праці» (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#> (дата звернення: 14.02.2023).
3. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337 (зі змін та допов.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.02.2023).

Огляд місця надзвичайних подій у гірничих виробках підземних підприємств під час проведення слідчих дій

Ярослав Крупка,

Одеський НДІСЕ, м. Одеса, Україна, ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9811-7252>, e-mail: ere@ukr.net

Розглянуто процес огляду місця події під час розслідування аварій, нещасних випадків, порушень правил техніки безпеки в гірничих виробках. Проаналізовано роль експерта в наданні експертного висновку на підставі даних, отриманих від слідчого.

Ключові слова: аварія; подія; нещасний випадок; місце події; гірничо-промисловість; гірничотехнічна експертиза; правила безпеки.

Inspection of the site of emergency events in the mining operations of underground enterprises during the investigation

Yaroslav Krupka

The process of inspecting the scene during the investigation of accidents, violations of safety rules in mining operations is considered. The role of the expert in providing an expert opinion based on the data received from the investigator is analyzed.

Keywords: accident, event, site of the event, mining industry, mining technical examination, safety rules,

Огляд місця події працівниками слідчих органів та експертами виконується після попереднього ознайомлення з необхідною технічною документацією і, за можливості, невідкладно.

Перший огляд доцільно робити за участю фахівця, найкраще — представника гірничотехнічної інспекції, який на місці допоможе слідчому розібратися в питаннях технічного характеру, дасть можливість кваліфіковано і технічно грамотно скласти протокол огляду місця події.

За великих аварій слідчий може потрапити на місце події лише за кілька днів після події. У таких випадках спускатися в шахту треба для того, щоб особисто побачити місце, де відбулася аварія, зорієнтуватися в розташуванні гірничих виробок, уявити собі, де міг перебувати потерпілий, де були очевидці, у якому стані були різні механізми

й захисні засоби тощо. Фіксація обстановки на місці події через деякий час або після ліквідації аварії все-таки дає змогу зіставити її з обстановкою на місці події до аварії та зробити висновки про можливі порушення правил безпеки.

Місце події, де сконцентровані найважливіші сліди-відображення, багате джерело вихідних даних, і якість розслідування кримінального провадження цілком залежить від того, чи повною мірою використане це джерело [1]. Воно дає слідчому важливі докази. Очевидець події або той, хто першим прибув на місце її, зобов'язаний подбати, щоб жодне із джерел інформації не було втрачено.

У тому випадку, коли слідчий не може опуститися в шахту у зв'язку з тим, що там проводяться аварійно-рятувальні роботи або ж роботи